

ISO 41000: Opstap naar wereldniveau

Met terechte trots werd in 2015 de NBN EN 15221 norm die door 30 Europese landen gedragen wordt als ‘De Bijbel voor facility management!’ gefinaliseerd en gepubliceerd. Het was het resultaat van jarenlang hard werken door tal van internationale experts, waaronder ook Belgische mensen. Het begon allemaal in 2006 – 2007 op initiatief van het CEN (het European Committee for Standardization).

Jos Duchamps

Opzet voor het ontwikkelen van deze norm was het besef dat het kunnen beschikken over een standaardreferentie essentieel zou worden voor de Facility Manager. Een erkende norm zou ook bijdragen tot het professionaliseren van facility management als vakgebied. Verder werd de norm gezien als een gids voor de jonge, beginnende facility manager. Last but not least heeft deze norm ook een groot belang voor de relatie tussen de leveranciers en de eindgebruikers: er wordt een gemeenschappelijk kader met ondubbelzinnige terminologie vastgelegd.

In de loop van het meerjarig ontwikkelingsproces die de NBN EN 15221 norm doormaakte, werd in 2010 al een brug geslagen naar de ISO (International Organization for Standardization). Heel specifiek leggen luik 3 tot en met 6 van de NBN EN 15221 norm een band met de ISO normen reeks:

- ISO 9000 voor kwaliteit
- ISO 15392 voor duurzaamheid in gebouwen

- ISO/FDIS 15686-5:2006(E) voor de kosten over de volledige levenscyclus van een gebouw
- ISO 9836 voor het bepalen van de vloeroppervlakte
- ISO 100014 voor de Plan-Do-Act-Check-cyclus

Recent stuurde ISO het bericht de wereld in dat het wenselijk is een nieuw ISO management systeem als standaard voor facility management in te voeren. ISO motiveert als volgt: *“Facility Managers krijgen steeds meer uitdagingen te verwerken en facility management is meer dan ooit interdisciplinair. Het is wereldwijd één van de snelst groeiende professionele en operationele disciplines, die echter een tekort aan kennis en bewustzijn vertoont”.*

Wat nu met de zo ‘perfect’ geachte NBN EN 15221?

Van Europees naar wereldniveau

We legden deze vraag voor aan Jos Duchamps, Gedelegeerd Bestuurder PROCOS, expert en van in het prille begin nauw betrokken bij de totstandkoming van NBN EN 15221.

“ISO verwerpt zeker niet het vele werk dat in de NBN EN 15221 is gestopt, integendeel, het integreert deze zelfs als basis voor het uitschrijven van de ISO-normen voor facility management” stelt Jos Duchamps gerust. *“Er worden ook tal van experts die via de verschillende comités meegewerkt hebben aan NBN EN 15221 betrokken in de ISO-werkgroepen”.*

Dat ISO dan toch een eigen normering wil opzetten heeft vooral te maken met het gewicht op wereldschaal. Jos Duchamps: *“ISO geniet ontegensprekelijk een groot vertrouwen en wereldwijde erkenning in de bedrijfswereld. Een ISO-norm voor facility management is vooral zinvol voor grote, wereldwijd vertakte organisaties”.*

Naast de wereldwijde erkenning biedt een ISO-norm voor facility management het voordeel van parallellen naar andere veel gehanteerde ISO-normen in de bedrijfswereld, met name ISO 9000 (kwaliteitsmanagement) en ISO 55000 (asset management). Gezien asset management nauw verbonden is met facility management is het logisch dat onze NBN EN 15221 hier aansluiting mee krijgt via een ISO opstap.

ISO-zwangerschap

De **ISO 41000** normenreeks is bedoeld voor toepassing in zowel private als publieke sector. Het toepassen van de ISO-norm(en) voor facility management beoogt het verbeteren van de kwaliteit, productiviteit en financiële prestaties; het verhogen van de duurzaamheid en het terugdringen van de milieubelasting; het ontwikkelen van functionele en motiverende werkomgevingen; het verzekeren van de veiligheid op de werkplek; het optimaliseren van de kosten en prestaties over de volledige levensduur; het verbeteren van de herstelkracht van de organisatie; het versterken van het imago en de uitstraling van een organisatie.

Drie normen in de ISO 41000 reeks zullen in de loop van dit jaar nog verschijnen: ISO 41011, ISO 41012 en ISO 41013 zijn technische normen.

- ISO 41011 neemt de 'woordenschat' en begripsverklaringen eigen aan facility management op
- ISO 41012 wil een gids zijn voor strategisch aankopen en het afsluiten van overeenkomsten
- ISO 41001 (Facility Management System) is een management standaard, waarvan de publicatie in 2018 is gepland en is vergelijkbaar met ISO 9000 (kwaliteitsstelsel) en ISO 55000 (Asset Management).

Het is meteen duidelijk dat ISO 41011 en ISO 41012 geïnspireerd zijn op NBN EN 15221-1 en NBN EN 15221-2.

Jos Duchamps: "Onze Europese norm werd inderdaad als basis goed bevonden en aanvaard door ISO. Het vele werk dat erin is gestopt, werd door ISO gewaardeerd".

70 jaar ISO

De basis voor de *International Organization for Standardization* werd in 1946 gelegd, door afgevaardigden van 25 landen die zich in Londen bogen over de toekomst voor standaardisatie. In de naoorlogse jaren werd standaardisatie belangrijk geacht voor de wederopbouw. Op 23 februari 1947 werd ISO dan officieel opgericht. In de begintijd was het doel van de organisatie was het coördineren en uniformiseren van de standaarden die door de verschillende leden, nationale instanties voor standaardisatie, werden ontwikkeld. Tot op heden is de openheid naar alle landen met gelijke rechten en plichten, gebleven. ISO telt vandaag 163 leden en dekt zowat alle aspecten van technologie en zakelijk handelen af.

Na de oprichting werden 67 technische comités van experts samengesteld om zich over diverse technische domeinen te buigen als scheepvaarttechnologie, voeding, textiel, verven en laboratoriumuitrusting. De eerste ISO standaard volgde in 1951, toen nog als 'aanbeveling' aangeduid. ISO/R 1:1951 sloeg op het vastleggen van een referentietemperatuur voor lengtemeting in de industrie. Tot op heden werden ruim 22.000 ISO-normen vastgelegd.

"De voorbije 70 jaar heeft ISO normen ontwikkeld die de industriële vooruitgang ondersteunden, de gezondheidszorg verbeterden, bijdroegen tot veiligheid en een beter leefmilieu" stelt Dr Zhang Xiaogang, ISO President. "Vandaag en in de toekomst kijkt onze samenleving aan tegen tal van uitdagingen die grensoverschrijdend zijn. Klimaatverandering, waterschaarste, cyberaanvallen, zijn er slechts enkele die deel uitmaken van de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling zoals aangenomen door de Verenigde Naties. Als ISO-gemeenschap reiken wij vandaag al veel normen aan die kunnen bijdragen tot het waarmaken van deze doelstellingen".

Verschillend

“De ISO-norm voor facility management is geen eenvoudige ‘copy-paste’ van de NBN EN 15221” benadrukt Jos Duchamps. “Zo is het vandaag nog onzeker of de 7 delen uit NBN EN 15221 ook als ISO norm zullen verschijnen”. Het is ook de vraag of de eindeloze discussie over de definities en methodiek voor oppervlaktemeting, uiteindelijk geconcludeerd in NBN EN 15221-6, niet opnieuw zullen oplaaien binnen de ISO-comités.

Actie vereist

Jos Duchamps roept op tot actie vanuit onze Belgische expertise: “We mogen niet toekijken van aan de zijlijn, maar Belgische experts moeten actief worden in de ISO-werkgroepen. We moeten bijdragen tot een sterke en eensgezinde Europese groep die zijn stem laat horen in de werkgroepen die de ISO-norm voor facility management finaal inhoud en vorm zullen geven. Enkel zo kunnen we vermijden dat nadien discussie en onvrede ontstaat

“ISO geniet ontegensprekelijk een groot vertrouwen en wereldwijde erkenning in de bedrijfswereld. Een ISO-norm voor facility management is vooral zinvol voor grote, wereldwijd vertakte organisaties”

“Eén van de zaken die ontbreken in de NBN EN 15221 is de borging van het resultaat in het ‘sourcing proces’, iets wat ISO sterk wil benadrukken” merkt Jos Duchamps op.

“Het gaat over het steeds opnieuw in vraag stellen van welke services men ontvangt in vergelijking tot de gemaakte afspraken met de leverancier(s) en het opzetten van voortdurende verbeteringsprocessen”.

In ISO41012 wordt dat sourcing proces heel precies gedefinieerd in 11 stappen, met voor elke stap een reeks aanbevelingen voor een optimale aanpak. Een van de stappen gaat ook in op insourcen versus outsourcen.

over normen die door anderen zijn uitgewerkt en opgelegd”.

De leden van de verschillende werkgroepen moeten idealiter elk op hun beurt in de eigen markt een ‘spiegel-comité’ oprichten om een reële reflectie van de noden en verwachtingen uit de lokale markten te kunnen meenemen naar het ISO-wereldniveau. Samen met het NBN, het Belgisch instituut voor normalisatie, dat vandaag hierin ook een trekker is, kunnen we hierin een belangrijke rol spelen.

“Een wereldwijd aanvaarde ISO-norm is zeker belangrijk voor Europa en heel in het bijzonder voor België, omdat wij als KMO-land slechts op grotere schaal kunnen meespelen via het voldoen aan een dergelijke normering” pleit Jos Duchamps.

Eduard CODDÉ

Europese norm NBN EN 15221: van zes naar zeven

Er was lange tijd sprake van de ‘FM 6-pack’, omdat de EN 15221 aanvankelijk uit zes luiken zou bestaan. Het zijn er uiteindelijk zeven geworden

1. Het eerste luik (NBN EN 15221-1) behandelt de ‘definities’ van FM
2. NBN EN 15221-2 gaat over ‘overeenkomsten en contracten’
3. Het derde luik (NBN EN 15221-3) is gewijd aan ‘kwaliteit’ en mag gerust beschouwd worden als een handleiding voor het kwaliteitsmanagement door facility management
4. Het vierde luik (NBN EN 15221-4) behandelt het begrip ‘classificatie’ van alle real estate & facilitaire kosten
5. ‘Processen’ zijn het onderwerp van NBN EN 15221-5
6. NBN EN15221-6 concentreert zich op ‘oppervlaktebepaling’, is ontwikkeld vanuit het gebruikersperspectief en daardoor uniek, gezien in het verleden de vastgoedaanbieders hiervoor de norm bepaalden. Hij is ook compatibel met de principes uit ‘ISO 9836:1992 – Performance standards in buildings’.
7. Het in november 2012 als laatst toegevoegde zevende luik handelt over het uiterst belangrijke benchmarken en overkoepelt hierdoor de inhoud van EN15221-1 tot -6

In 2016, verdiepten we ons in de PROFACILITY Guide in de 7 verschillende luiken van de NBN EN 15221 norm. Deze beschrijving werd verrijkt door praktische inzichten van experts uit de sector. Dit artikel is online beschikbaar via www.profacility.be/biblio “De Bijbel voor Facility Management” > 27/08/2016